

Digital archives literacy (Week 15 assignment)

Antal ord I alt: 1.748

Part 1 (325 words)

I artiklen, "Arkivets Digitalisering. En Ny Udfordring Til Historisk Metode?" fra 2022, skriver Astrid Schriver og Helle Jensen om betydningen af digitaliseringsprocessen af analoge materialer for det historiefaglige forskningsarbejde. Helt overordnet handler det om, at der fra arkivskabers side altid bliver taget valg om, hvilket materiale der digitaliseres, hvordan det tilgængeliggøres, og at disse forhold bør være del af historikerens anskuelse af kilderne som helhed. Til at fremsætte deres argumentation inddrager Schriver og Jensen det Kgl. Biblioteks digitale fotoarkiv, *Danmark set fra luften* (DSFL), som analysecase.

Schriver og Jensen forklarer, at den fortløbende digitalisering af vores fælles kulturarv grundlæggende er en god ting, fordi det har et demokratiserende potentiale for den brede befolkning, og samtidig åbner for nye muligheder for faghistorikere ved f.eks. at muliggøre computeranalyser af langt større mængder materiale.¹ Dog, påpeger de, at hvis historikeren ikke forholder sig kritisk-metodisk til det digitale arkiv, så risikerer denne, at arbejde i troen om at arkivindholdet er autoritativt og fuldstændigt. Manglende digitale kundskaber kan derfor få den konsekvens, at historikerens arbejde bærer for stort præg af det digitale arkivs struktur og indhold (eller mangel derpå) og indflydelsen af disse på tilgængeligheden af data om dataene og dermed arkivindholdet som saglig historisk kildemateriale.²

Af deres behandling af DSFL-arkivet viser Schriver og Jensen, at brugen af et arkiv bestående af digitaliserede, analoge materialer stiller krav til historikerens digitale kundskaber. Eksempelvis er udvalget af luftfotos formet af projektf finansieringen. Det vil sige, de eksterne interessenter, der har medfinansieret digitaliseringen af materialet, og som har haft indflydelse på, hvilke luftfotos der skulle indgå i arkivet, dermed også har påvirket fravalget af andre luftfotos.³ Schriver og Jensens undersøgelse af DSFL-arkivet belyser, foruden ovenstående eksempel, en lang række forhold omkring digitaliseringsprocessen. Fælles for dem gælder det, i Schriver og Jensens udlægning, at de udgør alvorlige bespænd for historikeren uden de nødvendige kompetencer.

¹ Schriver og Jensen. Arkivets Digitalisering, 5

² Schriver og Jensen. Arkivets Digitalisering, 7, 10, 16-18, 23-24

³ Schriver og Jensen. Arkivets Digitalisering, 16

Part 2 (1.147 words)

1. Briefly analyze the two institutions behind these digital resources. What do you know about the institutions in terms of their funding, strategies, mandates, etc.—especially as they relate to digitization strategies?

1. a. <https://natmus.dk/museer-og-slottet/frihedsmuseet/historisk-viden/fotoarkiv/>

På Frihedsmuseets website kan man tilgå fotoarkivet og det, der under den overordnede organisation, Nationalmuseet, hedder "[Nationalmuseets Samlinger Online](#)". I forhold til digitaliseringsprocessen kan jeg ikke finde udsagn om deres strategi herfor, men de har en [crowd sourcing-platform](#) kørende, hvor brugere kan bidrage til at lokalisere fotoarkivets indhold geografisk. Hvor meget lid de lægger i denne metode, vides ikke. Frihedsmuseet er, som andre kulturinstitutioner, offentligt finansieret, men afhænger utvivlsomt af yderligere privat finansiering, hvilket jeg ikke kan finde informationer om på deres websider: '[Om museet](#)', '[Drift og administration](#)', '[Konservering og restaurering](#)', '[Digitale samlinger](#)' eller på dette potentielt nyttige, men tilsyneladende [ugyldige hyperlink](#) hos den overordnede organisation, Nationalmuseet.

2. b. <https://www.naestvedarkiverne.dk/brug-samlingerne>

På undersiden, [Digitaliserede by- og sognerådsprotokoller 1841-1945](#), kan man læse at Næstvedarkiverne foretager digitalisering og transskription i samarbejde med frivillige. Med denne metode opnår de, at materialet bliver søgbart "helt ned på ordniveau og dermed endnu mere tilgængelige for både forskning og borgere."

I [Næstvedarkivernes seneste årsberetning](#) fra 2020 kan man læse om både finansiering og deres digitaliseringsproces. Projektet 'NæstvedBilleder' er, foruden midler fra Næstved Kommunes Kulturudvalg, støttet økonomisk af nogle private fonde og Sydbank. I forhold til digitalisering kan man i samme årsberetning læse, at processen, ligesom med førstnævnte eksempel, foregår i samarbejde med frivillige.

2. Find sources from *Næstved* in the Frihedsmuseets fotoarkiv, and sources related to the Occupation in *Næstved Arkiverne*.

Kilde fra Frihedsmuseets fotoarkiv: [Tog afsporet på Næstved Banegård efter sabotage](#)
Kilde fra Næstved Arkiverne: [Næstved Tidende 5. maj 1945](#)

3. Describe how you found these sources. Where did you search, and what search terms did you use?

På Frihedsmuseets fotoarkiv søgte jeg på undersiden, [Billedarkiv - Nationalmuseets Samlinger Online](#), efter 'Næstved' og fik som resultat 131 fotografier, hvoraf jeg valgte ovenstående.

På Næstved Arkiverne søgte jeg på undersiden, [Brug samlingerne](#), efter 'Besættelse'. Blandt resultaterne fandt jeg samlingen, "[Hverdag under besættelsen](#)", hvorunder jeg valgte kilden beskrevet ovenfor.

4. What can you say about the provenance of the sources you found? For example, what information do you have about the record's creator (*arkivskaber*), the collection/context (*samling/serie*) it was part of when created, etc.?

Kilden fra Frihedsmuseets fotoarkiv: Fotografiets ophavshistorik, hvem der har taget det oprindeligt, eller anden relevant metadata, indeholder kildens dedikerede webside ikke information om. Frihedsmuseet daterer fotografiet til en periode på knap et år (6. juni 1944 - 4. maj 1945). Til kilden hører desuden et fysisk arkivkort i indscannet form. Herpå er der tomme felter som kunne indeholde relevant metadata, f.eks. "dato" og "fotograf". Det sparsomt udfyldte arkivkort indeholder dog teksten i emnefeltet: "Jernbanesabotage fra Næstved Banegård". Så, hvad kan jeg sige om kilden? Ikke meget. Jeg har ikke noget robust grundlag, hvorpå jeg kan vide mig sikker på kildens ophav eller arkivskaberens intention.

Kilden fra Næstved Arkiverne: Tidsskriftet, Næstved Tidende (undertitel: Sydsjællands Folkeblad), fra den 5. maj 1945 indgår på Næstved Arkivernes website i en samling de kalder "Hverdag under besættelsen". Den samling omfatter en række kilder specifikt fra Næstved i perioden 1940-1945 og relateret til den tyske besættelse af Danmark. Selve kilden er indscannet og kan i denne digitaliserede form kun tilgås via platformen "FlippingBook". Kilden har som konsekvens heraf ikke sit eget digitale arkivkort på Næstved Arkivernes webside. Det vil altså sige, at fordi kilden ikke kan fremsøges som fil (med tilhørende metadata) på en dedikeret underside af arkivets webside, kan jeg ikke finde nogle informationer om kildens ophavshistorik eller anden metadata.

5. (Hint: You might find the needle, but what do you know about the haystack you're searching in?)

Jeg forstår dette spørgsmål som: Hvad ved jeg om de to digitale arkiver i forhold til, hvad jeg kan søge efter i dem, og hvordan jeg gør det? Jeg fandt en nål i hver af de to digitale arkiver, ja, men jeg kan ikke argumentere for, at jeg har en udtømmende forståelse af, hvordan de to arkivers digitale versioner er bygget op eller fungerer. Jeg kan observere at høstakkene, eller de to digitale arkiver, tilbyder digitaliserede udgaver af en del analoge arkivalier. Dét arkiverne har digitaliseret er tilgængeligt, om end ikke gennem de mest intuitive brugerflader. Men, som kilder til brug i en historiefaglig sammenhæng, mener jeg, at der mangler et klart overblik over, hvilke typer kilder der er digitaliseret, deres tilblivelsessted og -tidspunkt og hvorfor netop disse institutioner har og anvender rettighederne til at udbyde de pågældende kilder.

6. Is it possible to obtain information about related material from the same record creators (*arkivskaber*) that has not been digitized?

På Frihedsmuseets fotoarkiv: Ja, dokumenter fra samme arkivskaber, men ikke relaterede materialer fra fotoarkivet. Det er nemlig muligt at rekvirere dokumenter fra [Frihedsmuseets dokumentarkiv](#). Her kan man på bestilling bede om, at arkivet digitaliserer endnu ikke digitaliseret materiale, såfremt det ”kun drejer sig om nogle få sider”.

På Næstved Arkiverne: Nej. Man kan ikke finde informationer om endnu ikke digitaliserede materialer relateret til f.eks. den tyske besættelse på institutionens webside. Her henvises til at søge i den tværkommunale søgeindgang, [arkivfinder.dk](#), og så bestille materialer til gennemsyn ved fremmøde.

7. What information is available about the digitization process? For example, workflow (OCR, ML, crowdsourcing), technical specifications, quality checks, or metadata structure/vocabulary.

På Frihedsmuseets fotoarkiv kan jeg ingen udsagn finde om deres overordnede tilgang til tidligere eller igangværende digitaliseringsprocesser. Under de enkelte kilder fremgår nogle tekniske specifikationer for det pågældende fotografi, f.eks. filstørrelsen i MB, originalopløsningen i pixels x pixels og det filnavn fotografiet har.

Næstved Arkiverne bruger til projektet, ”by- og sognerådsprotokoller 1841-1936”, frivillig arbejdskraft til at transskribere arkivalier med *Transkribus*. Med denne metode opnår de digitale

udgaver af gamle tekster skrevet med håndskrift, som kan søges i på det digitale arkiv, fordi de med transskriptionen er gjort maskinlæsbare. Ingen uddybende informationer om deres metadata- eller arkivstruktur.

8. How would you cite the digital source versus the original analog? Does the archive provide any guidance?

Den digitale kilde vil jeg henvise til med licens (hvorunder den er digitalt tilgængeliggjort), rettighedsindehaveren, kildens URL og en dato for, hvornår jeg har tilgået den. Frihedsmuseets fotoarkiv tilbyder vejledning i ovenstående på undersiden '[Rettigheder og brug](#)'. Med min valgte kilde fra Frihedsmuseets fotoarkiv som eksempel, vil jeg skrive 'No Known Rights', påføre Nationalmuseet Danmark som kilde og henvise til: <https://samlinger.natmus.dk/fhm/asset/180163>. Den originale analoge kilde, med samme eksempel, vil bestå af et fotografi inklusiv det tidligere nævnte sparsomt udfyldte arkivkort. For at henvise til det i mit arbejde vil jeg gerne kunne citere en ophavsrettighedsindehaver og et årstal for kildens oprindelige tilblivelse. Disse oplysninger er ukendte, eller, i hvert fald utilgængelige på institutionens digitale arkiv.

9. Based on your answers above, how well do you feel able to apply source criticism to the digital sources when conducting historical research on the Occupation in Næstved? Please explain your reasoning.

Hvis jeg var i færd med at bedrive historisk forskning indenfor emnet "besættelsen i Næstved", vil jeg forholde mig til de digitale arkivers digitaliseringsprocesser som en betydelig faktor for, hvilke kilder jeg kan forvente at finde og ikke at finde derpå. Det vil bl.a. bestå i at opsøge viden om deres udvælgelses- og fravælgelsesproces, fordi de tilgængelige kilder indeholder information om, hvad arkivskaberen og dens eventuelle eksterne interessenter ønsker at bevare og formidle om fortiden.⁴

På baggrund af mine besvarelser i de ovenstående spørgsmål er det min opfattelse, at jeg vil få svært ved at finde tilstrækkelige kilderrelaterede informationer på grund af udformningen af de to digitale arkiver. Med det mener jeg, at når jeg befinder mig på en bestemt kildes underside (eksempelvis [et af de mange fotos uden egentlig titel på Frihedsmuseets fotoarkiv](#)), så fremgår der minimale informationer om selve fotografiets ophav for ikke at nævne det totale fravær af informationer om arkivskaberens oprindelige adgang til materialet eller årsag for fotografiets inklusion i samlingen (historiske/anden relevans). Samtidigt er det vanskeligt at finde viden om digitaliseringsprocessen i

⁴ Jensen. Digital Archival Literacy for (All) Historians, 255-256

overordnede træk ved alene at navigere på institutionens webside. Hvis adgangen til arkivmaterialet og -skaberen alene kunne foregå gennem websiderne, ville jeg derfor føle mig ude af stand til at udsætte det tilgængelige kildemateriale for tilfredsstillende kildekritik.

Part 3 (276 words)

I teksten, "Digital Archival Literacy for (All) Historians." (2021), argumenterer Helle Jensen for, at digitale arkiver udfordrer historikeres traditionelle metodologi.⁵ Hun forklarer, at ethvert digitalt arkiv er blevet skabt under forskellige intentioner, ressourcemæssige forhold og med input fra forskelligartede systemdesignere og brugergrupper. Disse forhold er afgørende for den digitaliseringsproces, det analoge kildemateriale gennemgår, og er årsagen til, at digitale arkiver i praksis er medskabere af historien.⁶ Den udfordring, historikere står over for, handler I Jensens samt Schriver og Jensens argumentation om, at uden forståelse for et arkivs tilgang til metadata i digitaliseringsprocessen, og hvordan arkivets søgeindgang er struktureret heromkring, har historikeren ringe forudsætninger for at kunne bedrive saglig kildekritik.⁷ I min opfattelse betyder ovenstående, at grundlæggende, historisk forskningsmetodologi ikke er fuldstændigt anvendeligt på digitaliseringsprocesser eller digitaliseret arkivindhold. Ved at stifte bekendtskab med de to case-eksempler på digitale arkiver i denne opgave oplever jeg, at det er svært at opnå detaljeret, objektiv information om de enkelte kilder (metadata) ligesom det uden et indblik i arkivets datastruktur eller til- og fravælgelsesproces er svært at forstå, hvordan jeg kan finde relevant eller troværdigt materiale (og hvad jeg ikke kan forvente at finde). I overensstemmelse med Schriver og Jensen er det min overbevisning, at der er behov for en avanceret metodologi, der bygger på grundlæggende digitale færdigheder⁸, fordi brugen af digitale arkiver i historiefaglig forskning forekommer mig som nærmest obligatorisk. Snarere så, end jeg havde forestillet mig for få måneder siden.

⁵ Jensen. Digital Archival Literacy for (All) Historians, 256, 259

⁶ Jensen. Digital Archival Literacy for (All) Historians, 253-254

⁷ Jensen. Digital Archival Literacy for (All) Historians, 259-260 ; Schriver og Jensen. Arkivets Digitalisering, 24-25

⁸ Schriver og Jensen. Arkivets Digitalisering, 24

Bibliografi

Jensen, Helle Strandgaard. "Digital Archival Literacy for (All) Historians." *Media History* 27, no. 2 (April 3, 2021): 251–65. <https://doi.org/10.1080/13688804.2020.1779047>.

Pomerantz, Jeffrey. "Introduction." In *Metadata*, 1–18. Essential Knowledge. The MIT Press, 2015. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt1pv8904.5>.

Schrøver, Astrid Ølgaard Christensen, and Helle Strandgaard Jensen. "Arkivets Digitalisering. En Ny Udfordring Til Historisk Metode?" *Temp. Tidsskrift For Historie* Årg. 13, no. Nr. 25 (2022): 5–27.